Vážený pane Sajdoku,

reaguji na Váš otevřený dopis, ve kterém se dotazujete na řešení některých dlouhodobých problémů, především korupce a netransparentnosti veřejné správy. Předně bych chtěla poděkovat o Váš zájem a hned v úvodu mohu konstatovat, že v posledních měsících jsme na půdě Poslanecké sněmovny učinili několik významných kroků vedoucích ke zprůhlednění a lepší kontrole v řadě oblastí.

V dopise píšete, že transparentní financování politických stran by mělo být ve vyspělých demokraciích samozřejmostí. V současné době transparentnost financování ošetřuje zákon o politických stranách z roku 1991, který všem politickým subjektům ukládá povinnost předkládat každý rok Poslanecké sněmovně výroční zprávu. Součástí těchto zpráv musí být auditorsky ověřený přehled hospodaření za uplynulý rok a také kompletní seznam všech osob, které straně či hnutí darovaly finanční obnos. Tyto zprávy jsou veřejnosti přístupné.

I přesto si myslím, že kolem financování stran existuje řada otazníků. Občané nepovažují stranické financování a financování předvolebních kampaní za dostatečně transparentní a je pro ně velmi obtížné dohledat, jak strany nakládají s prostředky, které pochází z veřejných zdrojů. Naději ke zlepšení proto vkládám do návrhu zákona o veřejném dohledu nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který už v průběhu minulého roku předložilo Ministerstvo vnitra. Zákon by mimo jiné zřídil speciální úřad, který by na hospodaření politických subjektů dohlížel a za nedostatky udílel sankce.

Vláda se návrhem zabývala v září, nicméně jej neschválila a jeho projednávání přerušila. Během podzimu tak mohla proběhnout další jednání se zástupci politických stran a v tuto chvíli již návrh opět míří do vlády. Bude se projednávat na schůzi 9. ledna 2013. Osobně jsem přesvědčena, že tento návrh zákona je krokem správným směrem.

Vedle financování stran zmiňujete také nedostatečnou průhlednost majetkových poměrů lidí, kteří vstupují do volených funkcí. Majetkové poměry v současné době ošetřuje zákon o střetu zájmů, který je dlouhodobě kritizován odbornou veřejností i neziskovými organizacemi.

Na základě Strategie vlády v boji proti korupci byl zřízen Centrální registr evidenčních orgánů (creo.justice.cz), který by měl alespoň částečně zjednodušit přístup veřejnosti k majetkovým přiznáním. Jsem si ovšem vědoma neefektivnosti současné podoby zákona. Ještě do konce volebního období proto chceme navrhnout některé jeho změny, například zvýšení sankcí za jeho porušování.

Pozitivní roli by v této souvislosti měl sehrát rovněž etický kodex poslanců, na jehož návrhu se v průběhu loňského roku podílela pracovní skupina tvořená poslanci napříč politickým spektrem. Návrh, který počítá zřízením Etické komise dohlížející na dodržování ustanovení kodexu, byl již předložen všem poslaneckým klubům. V tuto chvíli se čeká na jejich vyjádření.

V souvislosti s Vámi i veřejností kritizovanou mírou korupce v naší zemi bych ráda zmínila, že Poslanecká sněmovna začátkem prosince schválila novelu, která významně rozšiřuje pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu. Jde především o rozšíření kontroly na územně samosprávné celky, veřejné instituce (například zdravotní pojišťovny, Česká televize, Český rozhlas nebo vysoké školy) a také na podniky s většinovým podílem státu, kraje nebo obce.

Touto novelou jsme reagovali především na současný trend, kdy se majetek ve vlastnictví státu, obcí a krajů velmi často transformuje na soukromé právnické osoby typu akciové společnosti, díky čemuž s veřejnými prostředky prakticky hospodaří soukromá společnost. Je tedy na místě, aby Nejvyšší kontrolní úřad měl možnost nahlížet do hospodaření velkých firem se státní majetkovou účastí, ať už jsou to České dráhy, Lesy České republiky, městské podniky a další. Nyní se tímto návrhem bude zabývat Senát.

V současné době také probíhá diskuse nad návrhem vládního zákona, který zvyšuje transparentnost akciových společností. Upravuje především změnu listinných akcií na majitele, které nejsou imobilizovány, a to na listinné akcie na jméno. Právě listinné akcie na majitele mohou být prostředkem, který umožňuje snadné a v podstatě neodhalitelné provádění korupčních jednání, protože mohou zakrývat skutečné vlastníky společností ucházející se například o veřejné zakázky. Návrh tohoto zákona je v současné době ve 2. čtení a 16. ledna 2013 jej bude projednávat sněmovní Ústavně právní výbor. (viz sněmovní tisk 715/0)

Na této schůzi se bude výbor zabývat také senátním návrhem ústavního zákona, který by omezil imunitu poslanců a senátorů jen na dobu jejich mandátu. Po projednání bude o návrhu hlasovat Poslanecká sněmovna. (viz sněmovní tisk 760/0)

Tématem, kterým se osobně dlouhodobě zabývám, je lobbing. Ráda bych posílila transparentnost celého legislativního procesu, což by mělo vést i ke zkvalitnění přijímaných zákonů. Jedině kvalitní zákony totiž zajistí, že i boj s korupcí bude účinnější. Snažím se proto otevírat diskuse na toto téma a v rámci nich hledat vhodná řešení, jakým způsobem lobbing regulovat. Koncem října jsem například v Poslanecké sněmovně spoluorganizovala „Seminář o návrhu zákona o lobbingu“, v rámci něhož experti diskutovali o možném znění zákona. Závěry ze semináře jsem zveřejnila také ZDE.

Mou další prioritou je prosazení zákona o úřednících ve veřejné správě. V současné době na jeho novém znění pracuje Ministerstvo vnitra a vládě by měl být návrh předložen v první třetině roku 2013. Současné znění, tak jak bylo ministerstvem v srpnu minulého roku předloženo do mezirezortního připomínkového řízení, je podle mého názoru naprosto nedostačující, protože nenaplňuje očekávání a zadání z Programového prohlášení vlády ani ze Strategie vlády v boji proti korupci. Nyní čekáme, jak Ministerstvo vnitra návrh na základě připomínek přepracuje.

S přáním všeho dobrého

Lenka Andrýsová

Joomla SEO powered by JoomSEF